

Ympäristöterveydenhuollon valvontatietojen raportointi vuodelta 2022

Lupa- ja valvontalautakunta 21.02.2023 § 15
157/11.00.02.01/2023

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Miia Valkonen, p. 0400 642 429

Ympäristöterveydenhuollon on arvioitava vuosittain valvontasuunnitelman toteutumista (valtioneuvoston asetus 665/2006). Monijäseninen toimielin hyväksyy arviointiraportin ja raportti toimitetaan aluehallintovirastolle siten, kuin siitä on toimialakohtaisessa valtakunnallisessa valvontaohjelmassa mainittu. Arvioinnissa otetaan huomioon ainakin seuraavat tekijät: tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin, tarkastusten kattavuus suunnitellusta, näytteiden määrä valvontalajeittain ja valvonnasta saatujen tulojen kohdentaminen.

Vuoden 2019 alusta siirryttiin valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmään (VATI). Järjestelmän käyttöönotossa on ollut suuria ongelmia, sillä ohjelma oli käyttöönottohetkellä erittäin keskeneräinen ja kaikki ominaisuudet eivät vielä toimineet kunnolla. VATI-järjestelmään kuuluu syöttää tehdyt tarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet, josta saadaan valvontatiedot raportointia varten. Järjestelmässä olevien raportointityökalujen käytettävyydessä on ollut ongelmia. Nyt raportoitavat luvut ovat paras tieto mitä on saatavissa eri lähteistä (VATIn raportointityökalu ja muu oma kirjanpito). Järjestelmästä saataviin lukuihin vaikuttaa myös se, ovatko kaikki tehdyt työt kirjattu/kirjaantuneet VATI-järjestelmään oikein.

Valvontasuunnitelmassa on esitetty Laukaan ympäristöterveydenhuollon suunnitellut tarkastusmäärät vuodelle 2022. Tavoiteluvut koskevat ainoastaan suunnitelmallista valvontaa eikä näissä huomioida esim. akuuttina tehtävää valvontaa.

Akuutilla valvonnalla tarkoitetaan valvontakohteesta tai asiakkaalta tai kuluttajalta lähtöisin olevan pyynnön, valituksen tai ilmoituksen tai muuta kautta saadun tiedon (esim. tiedotusvälineet) johdosta tehtyä valvontaa. Akuutin valvonnan lähtökohta on usein epäily jostain epäkohdasta valvontakohteesta tai valvontakohteen itsensä pyytämä ohjaus ja neuvonta. Suunnitelmallisella valvonnalla tarkoitetaan taas valvontaa, joka on lähtöisin viranomaisen valvontasuunnitelmasta ja sitä tehdään, vaikka minkään tiedon perusteella ei ole aihetta epäillä, että valvontakohteessa olisi epäkohtia. Suunnitelmalliset tarkastukset tehdään eri kohteisiin kohdekohtaisen riskinarvion sekä keskusvirastojen kohdetyyppikohtaisen ohjeellisen tarkastustiheyden perusteella. Suunnitelmallinen valvonta on maksullista ja akuutti valvonta pääsääntöisesti maksutonta.

Elintarvikevalvonnassa päästiin noin **74 %** toteumaan valvontatarpeesta (92 kpl toteutunut / 125 kpl suunniteltu valvontatarve). Elintarvikevalvonnassa suunnitelman ulkopuolisen/akuutin valvonnan tarve oli 1 tarkastusta vuonna 2022. Yhteensä elintarvikelain mukaisia tarkastuksia tehtiin 93 kpl.

Terveysuojelulain mukaisessa valvonnassa päästiin **70 %** toteumaan suunnitellusta valvontatarpeesta (84 kpl toteutunut / 126 kpl suunniteltu valvontatarve). Akuuttia terveysuojelulain valvontaa (mm. sisäilma-asiat ja

muut) tehtiin 10 kpl. Yhteensä terveydensuojelulain mukaisia tarkastuksia tehtiin 93 kpl.

Tupakkavalvonnassa päästiin noin **92 %** toteumaan suunnitellusta valvontatarpeesta (12 kpl toteutunut / 13 kpl suunniteltu valvontatarve).

Valvontasuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei kaikilta osin saavutettu. Työaikaa suunnitelmallisesta valvonnasta veivät aiempien vuosien tapaan mm. VATI-ohjelmaan kirjaamiset, erilaiset akuutit toimenpiteet ja neuvonta (mm. häiriötilanteet vesihuollossa tai ruokamyrkytyspäilyt) sekä muu runsas asiakkaiden neuvominen ja ohjeistus. Aikaa vei runsaasti myös talousvesilaitosten edelleen käynnissä oleva riskienarviointiprosessin eteenpäin vieminen ja hyväksyminen sekä valvontatutkimusohjelmien päivittäminen. Laukaan valvontayksikön viranhaltijat tekivät lisäksi 15 kpl elintarvikevalvonnan suunnitelmallisia tarkastuksia Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötötoimen valvonta-alueen kohteisiin yhteistyösopimuksen nojalla. Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötötoimen valvonta-alueella oli akuuttia tarvetta elintarvikevalvonnan puolella, koska elintarvikevalvonta on jäänyt osin laahaamaan tarkastuksissa jälkeen jo pitkän aikaa, resurssien riittämättömyyden vuoksi. Laukaan ympäristövalvonta laskutti Pohjoisen Keski-Suomen valvontayksikköä tehdyistä töistä sopimuksen mukaisesti.

Eläinsuojeluvalvonnan työmäärä on pysynyt korkeana ja paljon aikaa vievät työläät prosessit. Tästä syystä laitosvalvontaan sekä maidontuotannon valvontaan valvontaeläinlääkärillä riitti resursseja vähemmän kuin on suunniteltu.

Vuodelle 2023 arvioidaan uudelleen aiempien vuosien tapaan töiden jakaantumisen tasapaino valvontayksikössä ja myös se, onko tarvetta panostaa erityisesti johonkin osa-alueeseen.

Taulukossa 1. on esitetty valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten toteumaprosentit vuosittain yhteistoiminta-alueen toiminta-ajalta vuosina 2013-2022 (taulukossa 1. olevat luvut eivät sisällä akuuttia valvontaa). Vuoden 2021 alusta Äänekoski ei kuulunut enää yhteistoiminta-alueeseen.

Laji	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
elint.	59 %	60 %	58 %	64 %	55 %	40 %	46 %	54 %	56 %	74 %
TSL	103 %	74 %	53 %	75 %	65 %	54 %	42 %	51 %	38 %	70 %
tup.	83 %	44 %	72 %	42 %	61 %	41 %	96 %	49 %	100 %	92 %

Taulukko 1. Eri valvontalajien toteumaprosentit vuosittain yhteistoiminta-alueen alusta alkaen.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Miia Valkonen

Päätösehdotus

Lautakunta hyväksyy liitteenä olevat ympäristöterveydenhuollon (Laukaa, Konnevesi) valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia koskevat tiedot vuodelta 2022.

Päätös

Keskustelun kuluessa ympäristöpäällikkö pyysi tekemään seuraavat korjaukset liitteenä olevan taulukon kohtaan Terveydensuojeluvalvonta, Tarkastukset suunnitelmallinen valvonta, rivi Yleiset saunat ym. sarake Suunniteltu: lisätään kommentti *****)Valviran uuden linjauksen mukaan valvonta-alueella ei ole kohteita.

Suunniteltu -sarakeen yhteissumma on korjauksen jälkeen 120 ja toteutumaprosentti 70 %. Prosenttiluku korjataan myös pykälätekstiin sekä

pykälätekstissä olevaan taulukkoon.

Lautakunta hyväksyi ympäristöpäällikön päätösehdotuksen edellä mainituin korjauksin.